

Shaxsning har tomonlama shakllanishida muloqot san'atining ahamiyati

Dildora Shuhratovna Turayeva
dildoraturayeva865@mail.com
Samarqand davlat tibbiyot universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada, muloqot san'atining bugungi kundagi ahamiyati, uning shaxsning har tomonlama shakllanishida tutgan o'rni va ahamiyati yoritib berilgan. Muloqot san'atining barcha tirik jonzodlarga xosligi, faqatgina inson darajasida uning takomillashganligi haqida fikrlar keltirilgan. Shaxsning jismoniy, aqliy, axloqiy va estetik rivojlanishida muloqot san'atining tutgan ahamiyati o'rnining beqiyosligi aytib o'tilgan.

Kalit so'zlar: muloqot, san'at, kommunikatsiya, axborot, til, ehtiyoj, ong, nutq, idrok, ehtiyoj, muomala, shaxs, kommunikatsiya, aloqa.

The importance of the art of communication in the formation of personality

Dildora Shuhratovna Turayeva
dildoraturayeva865@mail.com
Samarkand State Medical University

Abstract: In this article, the importance of the art of communication today, its place and importance in the comprehensive formation of a person is explained. The art of communication is unique to all living beings and it is perfected only at the human level. The incomparable importance of the art of communication in the physical, mental, moral and aesthetic development of a person was mentioned.

Keywords: communication, art, communication, information, language, need, consciousness, speech, perception, need, treatment, person, communication, connection.

Muloqot san'ati barcha tirik jonzodlarga xos hisoblanib, faqatgina u inson darajasida takomillashadi. Muloqot insonning real hayotida ijtimoiy faoliyatning o'ziga xos shakllari sifatida birgalikda harakat qiluvchi, ammo, ayrim vaziyatda ular bir-biridan mustaqil ravishda amalga oshiruvchi jarayon hisoblanadi.

Muloqotning shakllanishida maqsad to'g'ri qo'yilishi lozim, muloqot ta'lim-tarbiya jarayonida turli xil vaziyatlarda rivojlanadi. Masalan, oilada, jamoada hamda turli tuman guruhlarda. Muloqot inson mavjudligining asosidir.

Shaxsning har tomonlama shakllanishida muloqotning ahamiyati katta hisoblanadi. Oddiy narsalarni o'rganish uchun ham taqlid orqali o'zaro muloqotda bo'lish zarurdir. Jamiyat qonun-qoidalariga asoslangan holda munosabatlar rivojlanib boradi. Individ bilan shaxs muloqoti o'rtasida juda ham katta farqni ko'rishimiz mumkin. Masalan, go'dak, ruhiy kasal, ongi past rivojlangan kishilarning muloqoti bilan yetuk rivojlangan, ongi yuksak kishining muloqotini oladigan bo'lsak, ularning o'rtasida katta farq borligini ko'rishimiz mumkin. Ongli shaxsni oladigan bo'lsak, u muloqotni boshlashdan avval miyasida o'ylaydi, so'zlarini rejalashtiradi.

Shaxsning jismoniy, aqliy, axloqiy va estetik rivojlanishida muloqotning o'rni kattadir. Masalan, axloqiy rivojlanish uchun oilada, maktabda, bog'chada bolaga kattalar muloqot orqali ta'sir o'tkazadilar. Shuningdek, estetik, aqliy, jismoniy rivojlantirish uchun o'quvchiga o'qituvchi muloqot orqali ta'sir etishga harakat qiladi. Shuning uchun, muloqotni ta'sir qilish vositasi deb qarashimiz mumkin.

Muloqot san'ati inson faoliyatining eng muhim vositalaridan biridir. Samarali muloqot qilish qobiliyati - har bir inson egallashi kerak bo'lgan san'at hisoblanadi, ayniqsa, kelajakdagi tibbiyot xodimi kasbiy bilimlar bilan birga bemorlar, ularning qarindoshlari va bir-biri bilan samarali muloqot qilishni o'rganishi kerak.

Shuni alohida ta'kidlash joizki, muloqot san'ati boshqaruv faoloyatining eng muhim vositasidir. Rahbar uchun eng qiyin holat suhbatni boshqarib turish. Agar u xodimni tinglay olmasa, suhbatni ham boshqara olmaydi.

Rahbar suhbatni boshlashdan avval xodimning kayfiyatini aniqlashi, oilaviy sharoitini so'rashi, keyin savol bilan murojaat qilishi lozim. Agar suhbatni buyruq berishdan boshlasa suhbat muvaffaqiyatli bo'lmaydi. Ayrim hollarda xodim bilan rahbar o'rtasida nizo kelib chiqishi mumkin. Sababi rahbar xodimlarga odob bilan murojaat qilmaydi.

Shaxsning shakllanishida muloqot san'atining ahamiyati haqida olimlar o'z fikrlarini bayon qilganlar. Jumladan, psixolog B.G.Ananev "Odam bilishning predmeti sifatida" asarida bu masalani atroflicha tahlil qilgan. B.G. Annayev fikricha muloqot ijtimoiy va individual holatdir.

Muloqotning mavjudligi bir vaqtning o'zida ham ijtimoiy munosabatlarning haqiqati, ham shaxslararo munosabatlarning haqiqati sifatida kelib chiqadi.

Taniqli psixolog A.A. Bodalyev fikricha, "insonni muloqot orqali tarbiyalashda bu unga qanday ta'sir qilishini avvaldan o'ylash lozim". Shuni ta'kidlash joizki, muloqot san'atining muvaffaqiyatli bo'lishida shaxsning shakllangan sifatlari, fazilatlarining ahamiyati juda kattadir. Jumladan, shaxsda ijobiy fazilatlar yaxshi

shakllangan bo'lsa, muloqot jarayoni yaxshi o'tadi. Muloqot san'atini samimiy fazilatga ega bo'lgan insonlardagina yaxshi kechadi deyish mumkin.

Muloqotning shakllanishida maqsadni to'g'ri qo'yishi lozim. Muloqot ta'lim-tarbiya jarayonida, turli xil vaziyatlarda rivojlanadi. Masalan, oilada, ta'lim maskanlarida, mahallada, jamoada, guruhda. Agar oilada kattalar bir-birlariga qo'pol munosabatda bo'lsalar, bola ham ularga taqlid qilib atrofdagilar bilan qo'pol muomala qilishga harakat qilishadi va turli xil nizolarga boradi. Har tomonlama yetuk, komil inson (shaxs)ni tarbiyalash uchun yoshlarni erkin fikrlaydigan qilib voyaga yetkazish uchun yoshlarda muloqot san'atini shakllantirish lozim. Demak, muloqot fikrlash bilan uzviy bog'liq holda shakllanadi.

Hozirda mamlakatimizda va xorijda muloqot muammosiga qiziqishlar toboro ortib bormoqda. Bozor iqtisodiyoti sharoitida kishilarning bir-biri bilan qiladigan muloqoti kata ahamiyatga ega hisoblanadi.

N.P.Ankiyeva fikriga ko'ra, boshqa odamlar bilan muloqotda har bir shaxs muayyan ijtimoiy rolni egallaydi. Rollar shaxsning tabiatini to'laroq ochib berishi yoki uni niqoblashi mumkin.

Nutq san'ati avvalo, to'g'ri, adabiy til me'yorlariga amal qilgan holda so'zlashdan iboratdir. Nutq san'atining yuqori darajasi madaniyatli kishining ajralmas xususiyatlaridan biridir.. Nutqimizni yaxshilash har birimizning muhim vazifalarimizdan biridir. Buning uchun talaffuzda, so'z shakllaridan foydalanishda, jumalarni tuzishda xato qilmaslik uchun nutqimizni har doim kuzatib borishimiz kerak.

Muloqot madaniyati til ilmining nisbatan yosh sohalaridan biridir.. Faol ijtimoiy faoliyatga keng odamlarni jalb qilish ularning muloqot madaniyatini oshirishga e'tiborni kuchaytirishni talab qiladi.

Muomala madaniyati ijtimoiy hodisa bo'lib, u jamiyat, fan va texnika, madaniy va adabiy hayot rivoji bilan chambarchas bog'lik holda taraqqiy etadi. Jamiyat a'zolarining madaniy saviyasi ortgan sari nutqi ham jilolanib, sayqallashib, nutq madaniyati qoidalari va me'yorlariga muvofiq holda takomillashib boradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. А.В.Петровский. “Умумий психология”, 1992 йил.
2. А.А.Бодалев. А. Моссow. Изд.МГУ. 2010. С.261
3. Парыгин Б. Д. Анатомия общения / Б. Д. Парыгин. — СПб: изд. Михайлова, 1999. — 301 с.
4. Тураева, Д.Ш., 2022. PHILOSOPHICAL ANALYSIS OF THE MEETING EVENT. Confrencea, 1(1).
5. Б.Д.Немов. Психологические проблемы общения. Москва. Аст 2015
6. А.Н.Леонтев. “Проблемы развития психики”

7. Усмонова Л. Р. ЭСТЕТИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ И ЕГО РОЛЬ В ИСКУССТВЕ СОВРЕМЕННОГО МИРА //Министерство высшего и среднего специального образования Республики Узбекистан Национальный Университет Узбекистана имени Мирзо Улугбека Факультет социальных наук Кафедра «Философия и логика». – С. 172.

8. Rakhmatullayevna U. L. THE ROLE OF AESTHETIC EDUCATION IN THE MODERN WORLD //Confrencea. – 2022. – Т. 1. – №. 1.

9. Hamida A., Juraboy Y. COOPERATION IN CENTRAL ASIA AS A PRIORITY DIRECTION OF FOREIGN POLICY OF UZBEKISTAN //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2021. – Т. 9. – №. 12. – С. 175-178

10. Nugmanovna M. A., Akbaraliyeva U. G. FAMILY IS THE BASIS OF SOCIETY AND STATE //Archive of Conferences. – 2021. – Т. 22. – №. 1. – С. 28-31.

11. Тураева, Д., 2022. Muloqotning ijtimoiy funksiyalari. Общество и инновации, 3(3/S), pp.313-317.

12. Махмудова А. Н. и др. Медицина Узбекистана-достижения и перспективы развития сферы //Достижения науки и образования. – 2020. – №. 3 (57).

13. Rakhmatullaeva U. L. THE MANIFESTATION OF THE EASTERN ROMANTIC SPIRIT IN MINIATURE ART //European science review. – 2021. – №. 5-6. – С. 65-68.

14. Усмонова Л. САМАРҚАНД МИНИАТЮРА САНЪАТИ МАКТАБИНИНГ ЭСТЕТИК ВА РОМАНТИК ХУСУСИЯТЛАРИ //Academic research in educational sciences. – 2020. – №. 3. – С. 708-717.

15. Махмудова А. Н. IX-XII асрларда мовароуннаҳрда илм-фан, маданият ривож тарихидан //Yangi O'zbekistonda milliy taraqqiyot va innovasiyalar. – 2022. – С. 272-275.

16. Махмудова А. Н. и др. Роль молодого поколения в формировании современного гражданского общества //Достижения науки и образования. – 2020. – №. 3 (57).

17. Суюнова КБ, Жонқобилова ХУ, Эргашева НИ, Бектемирова ША, Саидова МС. Амир Темур маънавиятининг соғлом авлодни шакллантиришдаги ўрни. Science and Education. 2022;3(11):677-84.

18. Давранов ЭА, Мажидов ШФ. Философия медицины и медицинский взгляд на философию. Science and Education. 2021;2(5):826-32.

19. Мажидов ШФ. К вопросу об этнокультурной безопасности (на примере Центральной Азии). InВласть в логике и риторике межнациональных и межконфессиональных отношений 2017 (pp. 78-81).

20. Махмудова А. Н. ПРАВОВАЯ СОЦИАЛИЗАЦИЯ МОЛОДОГО ПОКОЛЕНИЯ В ПРАВОВОМ ГОСУДАРСТВЕ //дистанционные возможности и достижения науки. – 2020. – С. 97.

21. Махмудова А. Н. Шахс ҳуқуқий ижтимоийлашувида ижтимоий назорат тушунчаси ва тизими //международный журнал Консенсус. – 2020. – Т. 1. – №. 1.

22. Nugmanovna M. A. et al. EDUCATION OF TOLERANCE IN YOUNGER GENERATION //Conferencea. – 2022. – С. 52-55.

23. Nugmanovna M. A., Kamariddinova K. A. Modern biotechnical problems of medicine and their solutions //Archive of Conferences. – 2021. – Т. 13. – №. 1. – С. 169-173.

24. Rakhmatullaeva U. L. AESTHETIC ROLE OF FOLK TRADITIONS IN THE DEVELOPMENT OF MINIATURE PAINTING OF THE EAST //Archive of Conferences. – 2020. – Т. 8. – №. 1. – С. 34-35. 13.Махмудов С. Х. ТУРИСТИК ОБЪЕКТЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШДА ДАВЛАТ ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛИК ШЕРИКЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ //Интернаука. – 2020. – №. 42-2. – С. 68-69.

25. Махмудов С. Х. и др. ТАРИХИЙ-МАДАНИЙ ТУРИСТИК САЛОҲИЯТИДАН ФОЙДАЛАНИШ САМАРАДОРЛИГИНИ БАҲОЛАШ УСУЛЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ //Интернаука. – 2020. – №. 25-2. – С. 31-32.

26. Makhmudov S. K. UNCONVENTIONAL ASSESSMENT METHODS TO EVALUATE THE POTENTIAL OF HISTORICAL-CULTURAL TOURIST SITES //GWALIOR MANAGEMENT ACADEMY. Jan-March. 21 Vol 11 No.01 – С. 62.

27. Nugmanovna M. A. et al. EDUCATION OF TOLERANCE IN YOUNGER GENERATION //Conferencea. – 2022. – С. 52-55.

28. Тураева, Д.А., 2020. SHAXS XARAKTERINING NUTQDA VOQELANISH MEKANIZMI. МЕЖДУНАРОДНЫЙ ЖУРНАЛ ИСКУССТВО СЛОВА, 3(1).

29. Kamariddinova K. A., Nugmanovna M. A. IMPROVING POPULATION HEALTH THE IMPORTANT TASK OF THE STATE //Archive of Conferences. – 2021. – Т. 17. – №. 1. – С. 204-208.

30. Shokirova V. S., Nugmanovna M. A. Replacing the works of our president Shavkat Mirziyoev in the development of civil society in our country //Archive of Conferences. – 2021. – Т. 17. – №. 1. – С. 200-203.

31. Yevgeniya M., Nugmanovna M. A. FIGHTING CORRUPTION IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN //Archive of Conferences. – 2021. – Т. 15. – №. 1. – С. 171-173.

32. Nugmanovna M. A. The place and significance of social and legal control in the legal socialization of the individual in civil society //Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities. – 2022. – Т. 12. – №. 2. – С. 21-33.

33. Nugmanovna M. A. et al. LEGAL PROTECTION OF DOCTORS IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN //Conferencea. – 2022. – С. 56-61.

34. Nugmanovna M. A. Action strategy-the basis of a new stage of national development of Uzbekistan //ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL. – 2021. – Т. 11. – №. 1. – С. 774-785.

35. Nugmanovna M. A. Legal socialization and individual deviant rights: relationships //falsafa va hayot xalqaro jurnal. – С. 49.

36. Usmonova L. IMAGE PHILOSOPHY OF CENTRAL ASIAN MINIATURE ART //Theoretical & Applied Science. – 2020. – №. 3. – С. 222-226.

37. Kamariddinovna K. A., Makhmudova A. N. PROBLEMS OF FORMATION OF TOLERANCE IN SCHOOLCHILDREN IN THE MODERN SCHOOL //Conferencea. – 2022. – С. 112-115.

38. Shokirovna V. S., Nugmanovna M. A. replacing the works of our president Shavkat Mirziyoev in the development of civil society in our country //Archive of Conferences. – 2021. – Т. 17. – №. 1. – С. 200-203.

39. Nugmanovna M. A. The place and significance of social and legal control in the legal socialization of the individual in civil society //Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities. – 2022. – Т. 12. – №. 2. – С. 21-33.

40. Махмудова А. Н. Шахс ҳуқуқий ижтимоийлашувида ижтимоий назорат тушунчаси ва тизими //международный журнал Консенсус. – 2020. – Т. 1. – №. 1.

41. Bahromovna S. K., Kamariddinovna K. A. Theoretical bases of tourism activity and socioeconomic factors of the concept of its priority development //ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL. – 2021. – Т. 11. – №. 1. – С. 769-773.

42. Суюнова К. Б. ТУРИЗМ СОҲАСИДА ИННОВАЦИОН ФАОЛИЯТНИ ДАВЛАТ ТОМОНИДАН ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНИШИ //Иқтисодиётда инновация. – 2020. – Т. 4. – №. 3.

43. Суюнова К. Менеджмент на предприятии: новое веяние под названием «Контроллинг» //Институты и механизмы инновационного развития: мировой опыт и российская практика: сб. науч. ст. – 2014. – С. 385-389.

44. Суюнова К. Б. ЎЗБЕКИСТОНДА ТУРИЗМ СОҲАСИДАН ФОЙДАЛАНИШ САМАРОДОРЛИГИНИ ОШИРИШ БУЙИЧА АМАЛГА ОШИРАЛАЁТГАН ИСЛОҲАТЛАР //Интернаука. – 2020. – №. 42-2. – С. 85-86.

45. Hamida A. PHILOSOPHICAL AND METHODOLOGICAL ISSUES OF THE PARADIGMAL APPROACH TO THE CONCEPT OF MODERNIZATION //Archive of Conferences. – 2020. – Т. 10. – №. 1. – С. 15-18.

46. Umurov S. R. IN THE SECOND HALF OF THE XIX CENTURY IN TURKESTAN WAQF CONDITION OF PROPERTY //Thematics Journal of Social Sciences. – 2022. – Т. 8. – №. 2.

47. G'offorov S. S., Umurov S. R. Rossiya imperiyasining Turkistonda ta'lim sohasi va vaqf mulkchilik siyosatiga munosabati tarixshunosligi masalalari //Science and Education. – 2021. – Т. 2. – №. 11. – С. 1120-1126.

48. Umurov S. R. Turkistonda XIX asrning ikkinchi yarmida vaqf mulklarining ahvoli //Science and Education. – 2022. – Т. 3. – №. 4. – С. 1460-1466.

49. Umurov S. R. ISSUES OF HISTORIOGRAPHY OF THE RUSSIAN EMPIRE'S ATTITUDE TO EDUCATION AND FOUNDATION PROPERTY POLICY IN TURKESTAN.

50. Radjabovich U. S. ON THE ISSUE OF THE POLICY OF THE RUSSIAN EMPIRE TO WAQF PROPERTY IN COLONIAL TURKESTAN //Thematics Journal of Social Sciences. – 2022. – Т. 8. – №. 3.

51. Abdumajidova K. GLOBALIZATION AND MODERNIZATION AS AN IMPORTANT FEATURE OF THE DEVELOPMENT OF MODERN SOCIETY //Theoretical & Applied Science. – 2021. – №. 4. – С. 75-78.

52. Суюнова КБ. ТУРИЗМ СОҲАСИДА ИННОВАЦИОН ФАОЛИЯТНИ ДАВЛАТ ТОМОНИДАН ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНИШИ. Иқтисодиётда инновация. 2020 Окт 7;4(3).

53. Samadov, A. R. (2019). Sport as the device of forming esthetic ideal of person. ISJ Theoretical & Applied Science, 04 (72), 165-167. SoI: <http://s-o-i.org/1.1/TAS-04-72-21> Doi: <https://dx.doi.org/10.15863/TAS>

54. Суюнова КБ. ТАСАВВУФ ФАЛСАФАСИДА ТАЛАБА ЁШЛАРНИНГ ИНСОН ҚАДРИ МУАММОСИНИНГ РИВОЖЛАНТИРИЛИШИ: Суюнова Камилла Бахромовна, Ижтимоий ва гуманитар фанлар кафедраси ўқитувчиси Саматова Юлдуз Самат қизи, Тоштемиров Шахзод Акбар ўғли, Кайимов Бекзод Ғулом ўғли, Эгамбердиева Хонзода Хайрулло қизи, Фармация факультетининг 4-курс талабалари Самарқанд Давлат Тиббиёт Институти suunova-samdti@mail.ru. InНаучно-практическая конференция 2022 Aug 24.

55. Samadov A. R. Philosophical Analysis of the synthesis of Morality and Aesthetics in Spiritual Life //CENTRAL ASIAN JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES AND HISTORY. – 2021. – Т. 2. – №. 3. – С. 1-7.

56. Суюнова КБ, Изомиддинова МК, Отамуродова ХБ. Али Қушчининг дунё фан ва маънавиятига қўшган ҳиссаси. Science and Education. 2022;3(11):983-9.

57. Samadov A. R. Problems of Forming and Developing Person's Aesthetic Ideal //International Journal on Integrated Education. – Т. 2. – №. 6. – С. 132-137.

58. Мажидов ШФ, Саидова Х. Реформы в сфере образования и личность преподавателя. Образование через всю жизнь: непрерывное образование в интересах устойчивого развития. 2007;5:225-.

59. Ибрагимов БД, Мажидов ШФ. Становление стоматологии как профессии и научной дисциплины. Science and Education. 2022;3(11):237-47.

60. Yuldashev, S., Halimbetov, Y., Usmanova, M., Naimova, Z.S. and Khamraeva, M., 2021. National Processes In Uzbekistan And The Formation Of The Internationalist Maturity Of The Younger Generation. The American Journal of Medical Sciences and Pharmaceutical Research, 3(06), pp.167-175.